

Aan Commissie Waterketen en Waterkeringen

DELTAPROGRAMMA BESTUURLIJKE CONSULTATIE

Voorstel Commissie Waterketen en Waterkeringen 12-02-2013

- I. De reactiebrief inzake reactie Delfland op bestuurlijke consultatie Deltaprogramma, ons kenmerk 1047087, vast te stellen.

Advies Commissie Waterketen en Waterkeringen 12-02-2013

Deltaprogramma bestuurlijke consultatie

1. Probleemstelling - context

De stuurgroep Deltaprogramma heeft 29 november 2012 de mogelijkheden verkend voor kansrijke lange termijn oplossingen voor waterveiligheid en zoetwater. De uiteindelijke keuzes voor de kansrijke oplossingen worden in het Deltaprogramma 2014 gemaakt. Deze vormen de basis voor de Deltabeslissingen die in het Deltaprogramma 2015 zijn voorzien.

In december 2012 heeft Delfland van het Deltaprogramma per brief het verzoek ontvangen in het algemeen bestuur aandacht te besteden aan het Deltaprogramma. Tevens wordt mogelijkheid geboden om voor 1 maart 2013 hierover een reactie te versturen aan het Deltaprogramma.

Delfland participeert zowel ambtelijk als bestuurlijk actief in het Deltaprogramma. D&H ziet deze bestuurlijke consultatieronde als een goede mogelijkheid om de VV te informeren over de stand van zaken van het Deltaprogramma. Tevens wil D&H deze consultatieronde graag gebruiken om de voor Delfland belangrijkste aandachtspunten in het Deltaprogramma middels een reactie kenbaar te maken.

2. Beoogd effect

De Verenigde Vergadering informeren en consulteren over de voortgang van het Deltaprogramma en de Delflandse aandachtspunten hierbij in de vorm van een reactie kenbaar maken aan het Deltaprogramma.

3. Kernboodschap

Het nationale Deltaprogramma resulteert in 2015 in vijf Deltabeslissingen voor bescherming tegen hoogwater en voldoende zoetwater. Delfland heeft direct belang bij vier van de vijf Deltabeslissingen. Daarom participeert Delfland actief in het Deltaprogramma. Delfland neemt kennis van de stand van zaken in het Deltaprogramma en geeft zijn reactie daarop.

4. Historie - eerdere besluitvorming

Het Deltaprogramma is reeds eerder aan de orde geweest in de VV:

- 28 oktober 2010: VV-notitie over het Deltaprogramma 2011 en de belangen van Delfland daarbij;
- 10 maart 2011: informatieve VV over het Deltaprogramma met speciale aandacht voor zoetwatervoorziening;
- 31 oktober 2011: brief aan de VV over "Deltaprogramma 2012: Werk aan de Delta";
- 29 november 2012: brief aan de VV over "Deltaprogramma 2013: Werk aan de Delta. De weg naar Deltabeslissingen".
- 22 januari 2013: Informatieve VV over stand van zaken van het Deltaprogramma.

5. Regelgeving en Beleid

Delfland heeft wettelijke taken op het gebied van waterveiligheid en zoetwatervoorziening. Het Deltaprogramma heeft als wettelijk grondslag de Deltawet waterveiligheid en zoetwatervoorzieningen en heeft als doel ons land nu en in de toekomst te beschermen tegen hoog water en de zoetwatervoorziening op orde te houden. Het Deltaprogramma heeft in die

hoedanigheid veel raakvlakken met deze wettelijke taken en het beleid van Delfland. Zo heeft Delfland bijvoorbeeld in het Waterbeheerplan 2010-2015 aangegeven zich in te zetten voor het behoud van een goede zoetwatervoorziening voor het beheergebied, ook op de lange termijn.

6. Financiën

In deze informatie- en consultatieronde zijn financiën niet aan de orde.

7. Duurzaamheid

Het Deltaprogramma zoekt middels een adaptatiestrategie naar een optimale lange termijn inrichting van Nederland. Het kiezen van duurzame oplossingen is een kernelement in deze strategie.

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing.

9. OR/GO

Niet van toepassing.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico: Belangen Delfland komen te laat of onvoldoende over het voetlicht of de negatieve gevolgen van een ingeslagen richting worden onvoldoende onderkend.

Beheermaatregel: De waterschappen hebben afspraken gemaakt over deelname en vertegenwoordiging in de verschillende deelprogramma's. Via verschillende ambtelijke en bestuurlijke circuits wordt geborgd dat de belangen van de (individuele) waterschappen worden meegenomen bij de te doorlopen stappen naar de deltabeslissingen. Tevens stuurt Delfland er op dat keuzerichtingen worden gebaseerd op voldoende kennis. Ook door Delflands aandachtspunten kenbaar te maken in de bestuurlijke consultatieronde maakt Delfland kenbaar wat belangrijk is in het Deltaprogramma. De financiële aspecten van de Deltabeslissingen worden meegenomen in de volgende stappen (kansrijke strategieën – voorkeursstrategieën – Deltabeslissingen).

11. Communicatie (in- en extern)

Delfland communiceert gedoseerd over het Deltaprogramma en de eigen belangen daarbij.

12. Bekendmaking en vervolgpcedure

Het Deltaprogramma koerst aan op de zogenaamde 5 deltabeslissingen in 2014. In 2013 zullen hiertoe de kansrijke strategieën worden beschreven. De VV zal periodiek op beslissende momenten worden geïnformeerd en of geconsulteerd over de relevante beslissingen in het Deltaprogramma. Mogelijk zal de VV in mei/juni van 2013 opnieuw worden geconsulteerd. De VV zal in het najaar 2013 in ieder geval worden geïnformeerd over het Deltaprogramma 2014 zoals gepubliceerd op Prinsjesdag. Hierbij zal de VV ook worden geïnformeerd over de meest recente ontwikkelingen per deelprogramma.

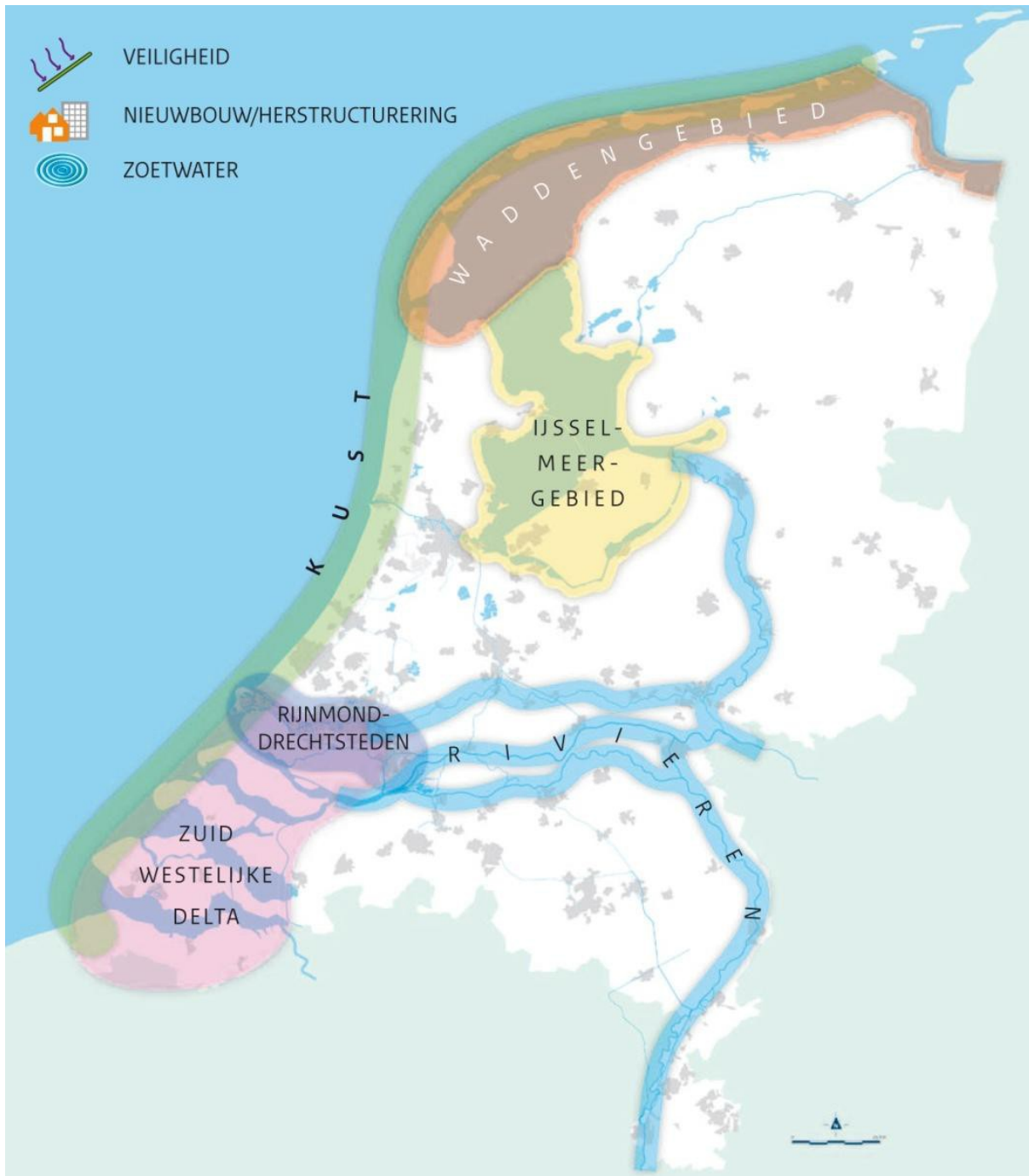
13. Bevoegd orgaan

Het geven van een reactie op consultatie is als zodanig niet toebedeeld aan D&H of VV, maar het Deltaprogramma kan wel leiden tot een betekenende wijziging in de waterstaatswerken en/of hoogte van de te treffen omslagen (art 2r uit het Delegatiebesluit a contrario). Vooruitlopend daarop wordt derhalve de VV in deze verzocht de reactie te geven.

14. Toelichting

Inleiding

In 2008 heeft de tweede Deltacommissie het kabinet geadviseerd over de bescherming van Nederland tegen overstromingen en over de zoetwatervoorziening. Zijn adviezen zijn door het kabinet overgenomen. Er is sedert 2010 een jaarlijks Deltaprogramma, dat verschijnt met Prinsjesdag. Het meest recente Deltaprogramma (DP2013) geeft inzicht in de mogelijke oplossingen voor de toekomst van ons land. Het Deltaprogramma werkt momenteel aan het DP2014 met kansrijke strategieën. Wettelijke basis voor het Deltaprogramma is de Deltawet waarin ook een Deltafonds is geregeld waarin ook de dijkrekening van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (Hwbp) wordt ondergebracht. Hiermee bestaat er een juridische basis voor het nieuwe waterveiligheids- en zoetwaterbeleid op de korte en lange termijn.

Figuur 1 De 9 verschillende deelprogramma's.

Het Deltaprogramma is een nationaal programma. Rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen werken hierin samen met inbreng van de maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. Het Deltaprogramma kent negen (drie nationale en zes regionale) deel/deltaprogramma's, zie figuur 1.

Het Deltaprogramma levert in 2014 voorstellen voor deltabeslissingen op. Daarover besluiten vervolgens het kabinet en de Tweede Kamer. Deze deltabeslissingen geven richting aan de uitvoering van de maatregelen die na 2015 kunnen worden gestart, na afronding van de lopende programma's (zoals Ruimte voor de Rivier, Maaswerken en het Tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma). De Deltabeslissingen vormen het begin van een nieuwe generatie deltawerken. Daarmee bereid Nederland zich voor op onder andere verwachte klimaatveranderingen. Onze delta is veilig en redelijk 'op orde', maar tegelijkertijd ook kwetsbaar.

Het Deltaprogramma heeft Delfland via het deelprogramma Kust per brief (zie bijlage 1) verzocht om in het algemeen bestuur aandacht te besteden aan het Deltaprogramma. Tevens wordt de mogelijkheid geboden om voor 1 maart 2013 een reactie te versturen aan het Deltaprogramma. Delfland is intensief betrokken bij het Deltaprogramma. Delfland heeft direct belang bij de Deltabeslissingen over waterveiligheid, zoetwatervoorziening, ruimtelijke adaptatie en de Rijn-Maasdelta. Daarnaast heeft Delfland een direct belang bij keuzes over het zanddelend systeem (kust) die in het kader van het Deltaprogramma worden genomen. In de reactie op deze brief (zie bijlage 2) benoemt Delfland haar aandachtspunten bij de verdere uitwerking van het Deltaprogramma.

Werkwijze Deltaprogramma

Binnen het Deltaprogramma wordt de manier van samenwerking binnen Ruimte voor de Rivier op nationale schaal voortgezet. In het Deltaprogramma worden kaders voor zoetwater en waterveiligheid opgesteld. De gebieden komen binnen deze kaders met hun bijpassende oplossingen. Op deze manier kunnen kansen en ambities uit de gebieden worden gekoppeld aan de doelen van het Deltaprogramma. Tussen generieke en regionale deelprogramma's is sprake van een iteratief proces. De overheden werken in het Deltaprogramma samen aan het realiseren van de twee wettelijke doelen: veiligheid en zoetwatervoorziening op orde; nu en in de toekomst.

Deltaprogramma meer dan alleen deltabeslissingen

De vijf te nemen deltabeslissingen (Waterveiligheid, Ruimtelijke adaptatie, Zoetwaterstrategie, Rijn-Maasdelta en Peilbeheer IJsselmeergebied) zijn de nationaal structurerende beslissingen die bepalend zijn voor het regionale vervolg. Maar het Deltaprogramma bevat meer dan alleen de deltabeslissingen. Zo worden er ook richtinggevend uitspraken gedaan voor de kust. Daarnaast is het belangrijk dat het werk aan de delta wordt afgestemd op bijvoorbeeld de ruimtelijke inrichting, natuurontwikkeling en (stroomgebied)beheersplannen voor de Kaderrichtlijn Water.

Huidige stand van denken en kansrijke strategieën/oplossingsrichtingen

Momenteel wordt binnen het Deltaprogramma gewerkt aan het ontwikkelen van kansrijke strategieën/oplossingsrichtingen. Voorliggende VV-notitie *beschrijft wat de stand van denken is over de zaken die van belang zijn voor de uitwerking van de kansrijke strategieën*. Dit gebeurt aan de hand van *voorlopige richtingen* die zijn besproken in de Stuurgroep Deltaprogramma van 29 november 2012 met daarin vertegenwoordigers van IPO, VNG, UvW, de ministeries van I&M en EZ alsmede de regionale deltaprogramma's.

Belangrijk is te benadrukken dat deze voorlopige richtingen bij de nadere uitwerking tot dilemma's dan wel nieuwe keuzevraagstukken kunnen leiden die later in het proces op tafel komen. De uiteindelijke keuzes met betrekking tot de kansrijke strategieën worden gemaakt in Deltaprogramma 2014. De Stuurgroep Deltaprogramma spreekt daarover in april en mei 2013. Het Nationaal Bestuurlijk Overleg onder leiding van de Minister van Infrastructuur en Milieu stemt een laatste versie af in juni 2013.

Onderstaand wordt per onderwerp de stand van het denken van de voorlopige richtingen in het Deltaprogramma geschetst.

A Voorlopige richting deltabeslissing Waterveiligheid

De deltabeslissing Waterveiligheid gaat over de actualisering van wettelijke waterveiligheidsnormen. De huidige normen voor dijken dateren grotendeels uit jaren '60. Sindsdien is de economische waarde sterk toegenomen. Daarnaast zijn slachtofferrisico's niet in de huidige normering opgenomen. De deltabeslissing Waterveiligheid vormt het vertrekpunt voor de maatregelen voor waterveiligheid na 2015.

Bij de actualisering van het waterveiligheidsbeleid heeft voormalige staatssecretaris Atsma van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu reeds een aantal richtingen bepaald:

1. Het voorkomen van overstromingen, preventie, is en blijft de basis van het waterveiligheidsbeleid.
2. Het voorkomen van achteruitgang van het huidige veiligheidsniveau.
3. Principe van een basisbeschermingsniveau voor iedereen achter de kering (individueel slachtofferrisico met een kans van 1 op 100.000 per jaar).

De actualisering van het beleid gebeurt op basis van de *risicobenadering*. Dit betekent dat zowel de kans op een overstroming als de gevolgen ervan onderdeel vormen van de verdere uitwerking. De risico's (kans x gevolg) verschillen per gebied. Om de risico's te beperken kan er voor gekozen worden gericht en doelmatig te investeren in delen van de dijkring om zodoende een zo groot mogelijk rendement te halen. Deze voorlopige richting maakt maatwerk mogelijk. De normen (in termen van overstromingskansen) worden afgeleid uit de risico's en *kunnen* differentiëren binnen en tussen dijkringen. Voordat de geactualiseerde waterveiligheidsnormen in de praktijk kunnen worden gebracht is het van groot belang dat het bijbehorende toets en ontwerpinstrumentarium wordt ontwikkeld. Het Deltaprogramma ziet het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma als een essentiële component bij het in de praktijk brengen van deze aanpak.

B Voorlopige richtingen deltabeslissing Ruimtelijke adaptatie

Meerlaagsveiligheid

Om de opgaven voor waterveiligheid en de risicobenadering concreet te maken de komende jaren, wordt gekeken naar de mogelijkheden in meerdere 'lagen' (zgn. meerlaagsveiligheid):

- Laag 1: het voorkomen van overstromingen (preventie; norm voor veiligheid).
- Laag 2: aangepaste ruimtelijke inrichting om gevolgen van overstroming te beperken.
- Laag 3: adequate rampenbeheersing om gevolgen van een overstroming te beperken.

Voorlopige mlv-richtingen zijn:

- In alle gebieden wordt onderzocht welke maatregelen in de ruimtelijke inrichting (laag 2) en rampenbeheersing (laag 3) mogelijk zijn in aanvulling op preventie (laag 1). Hierbij gaat het vooral om bescherming van vitale en kwetsbare functies. Hiervoor zijn naast waterschappen ook de provincies, gemeenten en veiligheidsregio's in beeld.
- In een beperkt aantal gebieden kan het een optie zijn uit te wisselen tussen de verschillende lagen. Bij bundeling van geldstromen kan dit aantrekkelijk zijn voor alle partijen. Dit vereist wel zeer zorgvuldige samenwerking tussen de verantwoordelijke overheden en aangepaste rollen en verantwoordelijkheden. Waar eventuele uitwisseling aan de orde is dient dit goed geborgd en controleerbaar te worden. Over deze borging en over de financiering dienen in dat geval afspraken te worden gemaakt.
- Bij de invulling van meerlaagsveiligheid wordt onderzocht hoe een gedeelde verantwoordelijkheid van bevoegde overheden kan worden gerealiseerd (binnen en buiten de waterkolom).

De verwachting is dat de komende maanden duidelijk wordt welke mogelijkheden er zijn voor aanvullende maatregelen in laag 2 en 3. Ook wordt inzichtelijk waar het uitwisselen tussen de lagen perspectiefrijk is. Inmiddels is het voor onder andere de Noordzeekust al duidelijk dat het voorkomen van overstromingen (laag 1, preventie) het meest kosteneffectief is. Daar is geen sprake van uitwisseling.

In april 2013 zal er tevens een tussenstand zijn ten aanzien van:

1. welke mogelijkheden en noodzaak er is voor maatregelen in de 2e en de 3e laag vooral ter bescherming van vitale en kwetsbare functies;
2. hoe de Watertoets kan worden ingezet ('watertoets +') voor meer waterrobuuste ruimtelijke plannen gericht op gevolgebepanking;

3. welke afspraken in en met de veiligheidsregio's gemaakt worden over evacuatiefracties.

Klimaatbestendige stad

Steden worden veelal nog niet zodanig (her)ingericht dat de nadelige effecten van klimaatverandering (toenemende neerslag, droogte en hitte) worden tegengegaan en de leefkwaliteit en het vestigingsklimaat verbetert. Het beeld leeft dat klimaatadaptatie in steden complex en duur is. De ervaring leert dat dit niet het geval is als wordt mee gekoppeld met uit te voeren projecten (nieuwbouw, herinrichting, beheer en onderhoud).

Voor het toewerken naar een klimaatbestendige stad legt het Deltaprogramma het voortouw bij gemeenten en ziet zij voor het rijk een faciliterende rol. Als voorlopige richting werkt het deelprogramma Nieuwbouw & Herstructurering met betrokken actoren april 2013 een voorbeeld van een mogelijk beleidskader uit. Hierbij wordt gekeken welke nationale, regionale en lokale instrumenten gemeenten, maar ook waterschappen nodig hebben en welke verantwoordelijkheidsverdeling past bij het klimaatbestendig maken van de stedelijke omgeving.

C Voorlopige richtingen Deltabeslissing Zoetwaterstrategie

In DP2013 is beschreven dat er vijf gebieden in Nederland te onderscheiden zijn die verschillen qua belangrijkste oorzaken van zoetwatertekorten. Door het verschil in oorzaken is het niet altijd mogelijk om in alle vragen naar zoetwater te kunnen voorzien. Regio's en functies zijn over het algemeen op de hoogte van de maatregelen die de overheden nemen in normale en crisis situaties (verdringingsreeks). Tegelijkertijd biedt het huidige doel voor zoetwater geen helderheid aan de gebruikers over met welke tekorten van water van voldoende kwaliteit rekening moeten worden gehouden.

Onderstaand is de voorlopige beleidsrichting voor zoetwater.

- De beleidslijn van "vraag faciliteren waar het kan en wateraanbod accepteren waar het moet" lijkt een logische en wordt verder geconcretiseerd. Daarbij wordt gekeken naar:
  - het optimaliseren van het aanbod door fysieke maatregelen;
  - het effectief gebruiken van het beschikbare water;
  - het verminderen van de vraag door efficiënter watergebruik en vergroten van de zelfredzaamheid.
- Om de taak van de overheid transparant te maken stelt het Deltaprogramma voor om een basis- of voorzieningsniveau (kwantiteit en kwaliteit; bandbreedte) per gebied en functie uit te werken. Het wordt gebaseerd op risico's en ambities en voor langere tijd vastgelegd zodat gebruikers daar hun investeringen op kunnen richten. Een uitgewerkt voorstel wordt uiterlijk begin 2014 verwacht.
- Er wordt een opzet gemaakt voor een investerings-/uitvoeringsprogramma met daarin aandacht voor innovaties. Onder meer hoe de huidige knelpunten kunnen worden aangepakt via no regret maatregelen die het systeem flexibiliseren en minder kwetsbaar maken voor extremen. Ook kan het maatregelen bevatten die het benutten van ontwikkelkansen of het realiseren van ambities mogelijk maken. Tevens bevat het instrumenten die het beperken van de vraag stimuleren. Voorbeeld hierbij is een bellenscherm ten behoeve van de scheiding van zoet- en zoutwater in de Nieuwe Waterweg.

Doel is meer helderheid te bieden wat er van de overheid kan worden verwacht, het nationale en regionale watersysteem goed op elkaar af te stemmen en gebiedsgerichte strategieën te ontwikkelen. Naar verwachting zal de helderheid een positieve impuls geven voor de sectoren bij innovaties en investeringen.

D Voorlopige richtingen afvoerverdeling Rijntakken (stuurknop voor deltabeslissingen Rijn-Maasdelta)

Een van de vragen die in het hoofdwatersysteem speelt is of het kosteneffectiever is om de afvoerverdeling over de Rijntakken (Nederrijn-Lek, Waal en IJssel) te veranderen rekening houdend met een toename van de rivierafvoeren in de winter en afname in de zomer. De voorlopige richting hierover beïnvloedt de deltabeslissingen Rijn-Maasdelta en het Peilbeheer IJsselmeergebied.

De waterverdeling over de Rijntakken is met de huidige infrastructuur slechts ten dele te beïnvloeden; met de stuw in de Nederrijn bij Driel in laagwatersituaties en met het nieuwe regelwerk bij Arnhem (Hondsbroekse Pleij) in hoogwatersituaties. Op het splitsingspunt van de Waal en het Pannerdensch Kanaal is er geen regelwerk en kan op dit moment de afvoerverdeling niet worden aangepast. Het is technisch mogelijk is om de afvoerverdeling van de Rijn te sturen door middel van 'regelwerken'. Een regelwerk om tot een andere afvoerverdeling te komen voor hoogwater kan echter niet worden gebruikt voor een andere afvoerverdeling voor laagwater en andersom. Binnen het Deltaprogramma is een Kosteneffectiviteitsanalyse (KEA) afvoerverdeling Rijntakken uitgevoerd. De voorlopige richtingen naar aanleiding van deze KEA zijn:

- Het is irreëel de afvoertoename van 2.000 m³/s extra (bij hoge afvoeren bij Lobith) op de IJssel te concentreren. Dat betekent een verdubbeling van de hoogwaterafvoer op deze tak met enorme impact op de langs gelegen steden.
- Voor de hoge Rijnafvoeren en de middelhoge Rijnafvoeren is er geen aanleiding om de huidige afvoerverdeling te wijzigingen. Een verdiepingsslag wordt gemaakt om dit verder te onderbouwen.
- Bij lage afvoeren lijkt het aannemelijk dat voor de komende decennia aanpassing van de afvoerverdeling middels een regelwerk niet zinvol is. Bij zeer grote zoetwatervraag kan dit in de toekomst worden heroverwogen.

E Voorlopige richtingen Deltabeslissing Rijn-Maasdelta

Verbinding Nieuwe Waterweg met zee

Een belangrijke stuurknop in de Rijn-Maasdelta is de verbinding tussen de Nieuwe Waterweg en zee, momenteel de Maeslantkering, een zgn. afsluitbaar open kering. Bij vervanging van de Maeslantkering (op z'n vroegst in 2070) ziet het Deltaprogramma een nieuwe afsluitbaar open kering als meest waarschijnlijke optie en voorlopige richting. De kosteneffectiviteit van deze aanpak lijkt een orde van grootte beter dan van het afsluiten van de Nieuwe Waterweg. Een nieuwe afsluitbaar open kering kan met de dan meest actuele inzichten worden ontworpen, zoals een betere bedrijfszekerheid, (bedienings)mogelijkheden om verzilting tegen te gaan en het zoveel mogelijke voorkomen van het onderlopen van buitendijkse gebieden. Deze insteek betekent dat op de lange termijn alle opties open blijven. Het openhouden van de Nieuwe Waterweg impliceert dat elke investeerder zichzelf rekenschap geeft van de noodzaak om klimaatbestendig te investeren. Voor alle buitendijkse gebieden, nieuw te ontwikkelen gebied zoals Stadshavens of bestaand gebied zoals het Noordereiland of de Botlek, zal er rekening gehouden moeten worden met zeespiegelstijging. Op het moment dat de verzilting van de Hollandsche IJssel en van het inlaatpunt bij Gouda maatschappelijk niet meer aanvaardbaar is, is een andere zoetwatervoorziening aanvullend nodig. Het Deltaprogramma ziet goede mogelijkheden in een aanvoer vanuit het 'oosten van Gouda', zoals de Kleinschalige Water Aanvoer + (KWA+)/Betuwepand etc.

Ring van rivierkeringen

De tweede Deltacommissie (Commissie Veerman) heeft geadviseerd een oplossing met een ring van rivierkeringen verder te onderzoeken om zo de veiligheidsopgaven in dit sterk verstedelijkte gebied te verkleinen. Als voorlopige richting gaat het Deltaprogramma er nu van uit dat de ring van beweegbare rivierkeringen niet wordt meegenomen in de kansrijke strategieën. De opgave in de regio blijkt binnen de ring beperkt en goed oplosbaar te zijn. De maximale besparingen op dijkversterkingen (honderden miljoenen €) zijn maar een fractie van de investeringskosten voor de keringen (ca. €1,5 miljard, exclusief aanvullende maatregelen voor afvoer water van de Lek). Tegelijkertijd vergroot een ring van rivierkeringen de problematiek bovenstrooms en kent het grote bedieningsrisico's en faalkansen. Alternatieven zoals dijkversterking of rivierverruiming (Nieuwe Merwede) kennen minder nadelen.

Berging op de Oosterschelde

Als voorlopige richting geldt dat de variant waterberging op de Oosterschelde (in aanvulling op Volkerak-Zoommeer en/of Grevelingen) niet meer wordt meegenomen in de kansrijke strategieën. Tegenover een groot bergingsoppervlak staat slechts een beperkte mogelijkheid om onder vrij verval te bergen en aanzienlijke kosten.

Pompen in de Haringvlietsluizen

Als voorlopige richting wordt gehanteerd dat pompen in de Haringvlietsluizen (als alternatief voor berging) niet meer wordt meegenomen in de kansrijke strategieën. De investeringskosten voor de pompen in de Haringvlietsluizen die een hoogwatergolf kunnen verwerken zijn geschat op €2-4 miljard en levert maar een beperkte besparing op dijkverhogingen op. De capaciteit van pompen in de Haringvliet zou een veelvoud moeten zijn van de pompen in de Afsluitdijk doordat de Haringvliet een veel grotere aanvoer van rivierwater dan het IJsselmeer te verwerken krijgt.

Berging Grevelingen

Over berging in de Grevelingen of dijkversterking langs Haringvliet en Hollands Diep kan nu nog geen voorlopige richting worden voorgelegd. Het kabinet heeft onlangs besloten om in het kader van Ruimte voor de Rivier het Volkerak-Zoommeer aan te wijzen als waterbergingsgebied. Dit is nodig als alle stormvloedkeringen dicht zijn en er rivierwater tijdelijk geborgen moet worden, voordat het water weer op een natuurlijke wijze naar zee kan stromen. Met het oog op klimaatverandering is de vraag of extra berging vanuit waterveiligheid nodig is en zo ja waar. Er vindt nu een vergelijking plaats tussen berging op de Grevelingen (vanuit het Volkerak-Zoommeer) en berging op het Hollandsch Diep/Haringvliet. Voor alle opties zijn aanpassingen van het gebied nodig; deze worden onderling in een kosten baten analyse vergeleken. Deze studie wordt in begin 2013 opgeleverd en zal inzicht geven in de kosteneffectiviteit van de verschillende maatregelen, gezien vanuit het belang van waterveiligheid. De besluitvorming hierover hangt niet alleen af van de doelen voor waterveiligheid, maar ook van het feit of andere (regionale) belangen kunnen meekoppelen. Nationale en regionale keuzen lopen samen op. Voor de Grevelingen en het Volkerak-Zoommeer loopt er thans een Rijksstructuurvisie, die in 2015 gereed zal zijn. De resultaten van bovengenoemd onderzoek zullen mede in dat proces worden ingebracht.

Hollandse IJssel en Centraal Holland

Onderdeel van de kansrijke strategieën zijn in ieder geval geconcentreerd rond de Hollandse IJssel (integrale verkenning voor zoetwater en waterveiligheid) en Centraal Holland (verkenning naar de systeemwerking tussen van de dijkringen 14, 15 en 44). Hiervoor zijn aparte (deel)structuren gestart. De Hollandse IJssel valt onder verantwoordelijkheid van deelprogramma Rijnmond-Drechtsteden en Centraal Holland onder deelprogramma Rivieren.

F Voorlopige richtingen Deltabeslissing IJsselmeergebied

De huidige combinatie van peilbeheer in het IJsselmeer en ruimtelijke inrichting is niet veerkrachtig genoeg om toekomstige extremen in het weer zonder problemen op te vangen. Het concept van flexibel peilbeheer in combinatie met een flexibele inrichting is daar een adaptief antwoord op. Deze benadering is in het IJsselmeergebied gekozen als voorlopige richting. Deze combinatie zorgt voor een veerkrachtig en veilig systeem dat adaptief kan inspelen op veranderingen, zowel in periodes van teveel water als in periodes met te weinig water. Op basis van de huidige inzichten kan de afvoer naar de Waddenzee het beste stabiel en op het huidige niveau worden gehouden door middel van pompen. Als voorlopige richting wordt dan ook gekozen om het meerpeil in het IJsselmeer ook na 2050 niet mee te laten stijgen met de zeespiegel. Afhankelijk van de ontwikkelingen in het klimaat kan het zijn dat ook na 2050 nog een hybride oplossing van spuien en pompen een aantrekkelijke optie is. Dat moet nader worden onderzocht.

G Voorlopige richtingen Zanddelend systeem (Kust)

Met behulp van zandsuppleties wordt een cruciale bijdrage geleverd aan de veiligheid langs de Noordzeekust, de bekkens in de Zuidwestelijke delta en de Waddenzee en wordt structurele erosie tegengegaan. In de huidige uitvoeringspraktijk wordt de Basiskustlijn onderhouden maar is het totale suppletievolume niet voldoende om het hele zanddelende systeem te voeden noch om het kustfundament daarbinnen volledig mee te laten groeien. De verwachting is dat een hoger volume zand nodig zal zijn om het kustsysteem in evenwicht te houden. Als voorlopige richting lijkt het het meest kansrijk om ten behoeve van duurzame veiligheid het suppletievolume met de verwachte zeespiegelstijging te laten groeien conform de variant 'Voorraad op orde'. Deze variant biedt ruimte voor innovatieve experimenten. Naast tijd voor nader onderzoek en monitoring, is er ook ruimte in het suppletieprogramma nodig om via experimenten te leren en toe te groeien naar een hoger volume. Goede monitoring blijft van belang.

Deze toelichting is grotendeels een op Delfland toegespitste samenvatting van de brief van de Deltacommissaris zoals deze is opgesteld ten behoeve van de bestuurlijke informatie en consultatieronde. In bijlage 2 is de reactie van Delfland over de huidige richting van denken binnen het Deltaprogramma opgenomen.

15. Bijlagen

1. Brief aan de portefeuillehouder van het deltaprogramma ten behoeve van de bestuurlijke consultatie.
2. Reactie van Delfland op de bestuurlijke consultatie Deltaprogramma.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Kenmerk VV : 1045867

Vergaderdatum : 28 februari 2013

Beleidsveld : Stevige Dijken

Agendapunt : 04.B.01

De Verenigde Vergadering van Delfland,

gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 22 januari 2013, kenmerk 30589;

gelezen het positieve/negatieve advies van de commissie Waterketen en Waterkeringen;

overwegende dat:

- Delfland is verzocht in het algemeen bestuur aandacht te besteden aan de voorlopige richtingen in het Deltaprogramma
- Delfland de mogelijkheid wordt geboden om voor 1 maart 2013 hierover een reactie te versturen aan het Deltaprogramma.

Gelet op:

- artikel 77 van de Waterschapswet;

Besluit:

- De reactiebrief inzake reactie Delfland op bestuurlijke consultatie Deltaprogramma, ons kenmerk 1047087 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 februari 2013

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

de Voorzitter,

mr. drs. P.I.M. van den Wijngaart

mr. M.A.P. van Haersma Buma